

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 28C/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6421200689
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Radovan Beňo
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2021:6421200689.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní pred sudcom JUDr. Radovanom Beňom v právnej veci Ž. W. Š., F. XX.XX.XXXX, T. C. U. XXX/XX, XXX XX Ž. F. U., zastúpená Advokátska kancelária Líška & Partners s.r.o., IČO: 47 235 926, so sídlom A. Hlinku 736/3, 965 01 Žiar nad Hronom, proti žalovanému O. T. Š., F. XX.XX.XXXX, T. C. U. XXX/XX, XXX XX Ž. F. U., o zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov za trvania manželstva, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Súd **n e p r i z n á v a** žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu Okresnému súdu Žiar nad Hronom dňa 03.03.2021 sa žalobkyňa domáhala, aby súd zrušil jej bezpodielové spoluvlastníctvo manželov so žalovaným. Žalobu odôvodnila tým, že manželstvo so žalovaným uzavreli dňa 19.09.2009. Žalovaný je spoločníkom v niekoľkých firmách, konkrétne J. L., J..S..Z.., O.: XX XXX XXX, T. J..S..Z.., O.: XX XXX XXX I. T. H. J..S..Z.., O.: XX XXX XXX. Žalobkyňa uviedla, že využíva ust. § 148a ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko má obavy o budúcnosť v súvislosti s manželovým podnikaním najmä preto, že majú dve maloleté deti a situácia z hľadiska podnikateľského prostredia nie je dobrá. Oprávnenie na podnikateľskú činnosť má len žalovaný.

2. Žalovanému boli žaloba s prílohami, procesné poučenia a uznesenie v zmysle § 167 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ktorým ho súd vyzval na vyjadrenie k žalobe, doručené dňa 16.05.2021 v súlade s § 32 ods. 5 písm. b) zákona č. 305/2013 Z. z., podľa ktorého elektronická úradná správa, vrátane všetkých elektronických dokumentov, sa považuje za doručení, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, dňom, hodinou, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručenke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel.

3. Žalovaný sa k žalobe písomne nevyjadril.

4. Súd nariadil vo veci pojednávanie na deň 29.06.2021, na ktorom vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a oboznámil sa s prednesom právneho zástupcu žalobkyne.

5. Z predloženého sobášneho listu súd zistil, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli manželstvo dňa 19.09.2009, ktoré je zapísané v knihe manželstiev matričného úradu T. Š..

6. Z výpisov z obchodného registra súd zistil, že žalovaný je jedným zo spoločníkov a jedným z konateľov obchodnej spoločnosti J. L., J..S..Z.., O.: XX XXX XXX. Ďalej je jediným spoločníkom a jediným konateľom obchodnej spoločnosti T. J..S..Z.., O.: XX XXX XXX a je jedným zo spoločníkov

a jediným konateľom obchodnej spoločnosti T. H. J..S..Z., O.: XX XXX XXX. U všetkých uvedených spoločností z obchodného registra vyplýva, že vklad žalovaného do týchto spoločností, ktorý je súčasťou ich základného imania, bol splatený v celom rozsahu.

7. Z výpisov zo živnostenského registra súd zistil, že sú v ňom zapísané obchodné spoločnosti J. L., J..S..Z., T. J..S..Z.. I. T. H. J..S..Z., pričom žalovaný je ich štatutárnym orgánom.

8. Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní uviedol, že strany sporu sú manželmi, toto manželstvo naďalej trvá. Počas trvania manželstva žalovaný začal podnikáť, z výpisov z obchodného registra vyplýva, že je spoločníkom vo viacerých obchodných spoločnostiach. Doložili aj výpisy zo živnostenského registra, z ktorých vyplýva, že získal živnostenské oprávnenie a je samostatne zárobkovo činnou osobou. Od podania žaloby sa situácia do určitej miery ešte zhoršila, nakoľko začínajú chodiť rôzne výzvy na zaplatenie dlžných súm súvisiacich s podnikaním žalovaného, pričom žalovaný so svojou manželkou o tomto žiadnym spôsobom nekomunikuje. Žalobkyňa nemá žiadne informácie o podnikateľskej činnosti žalovaného, rozsahu jeho dlžôb a s poukazom na tieto okolnosti sa cíti majetkovo ohrozená aj s poukazom na maloleté deti, ktoré z manželstva pochádzajú.

9. Podľa § 148a ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, súd na návrh zruší bezpodielové spoluvlastníctvo manželov v prípade, že jeden z manželov získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Návrh môže podať ten z manželov, ktorý nezískal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Pokiaľ toto oprávnenie majú obaja manželia, môže návrh podať ktorýkoľvek z nich.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 2 ObZ, podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

Podľa § 106 veta prvá a druhá ObZ, spoločnosť zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Spoločník ručí za záväzky spoločnosti do výšky svojho nesplateného vkladu zapísaného v obchodnom registri.

Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon), živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku alebo za účelom dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu, a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 455/1991 Zb., živnosť môže prevádzkovať fyzická osoba (živnostník) alebo právnická osoba, ak splní podmienky ustanovené týmto zákonom (ďalej len „podnikateľ“).

10. Vychádzajúc z uvedených skutkových zistení a ustanovení právnych predpisov dospel súd k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

11. So získaním oprávnenia na podnikateľskú činnosť zákon spája vznik oprávnenia na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov súdom. Podmienkou je, aby jeden z manželov získal takéto oprávnenie na podnikateľskú činnosť, pričom aktívnu legitímáciu na podanie žaloby má ten z manželov, ktorý nie je podnikateľom. V prípade, keď sú podnikateľmi obaja manželia, žalobu na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva môže podať ktorýkoľvek z nich. Podanie takejto žaloby nie je obmedzené žiadnou premlčacou alebo prekluzívnou lehotou a v konaní začatom na jej základe súd zisťuje len to, či v danej veci jeden z manželov (alebo obidvaja) získal oprávnenie vykonávať podnikateľskú činnosť a či žalobu podala na to oprávnená osoba. V prípade, keď sú tieto formálne predpoklady splnené, súd musí bezpodielové spoluvlastníctvo zrušiť.

12. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa a žalovaný sú manželia. Nebolo však preukázané, že žalovaný získal oprávnenie na podnikateľskú činnosť. Podnikanie je definované v § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom táto definícia je v zásade identická aj so zákonnou definíciou živnosti v zmysle § 2 živnostenského zákona. Z tejto zákonnej definície vyplýva, že podnikaním je len činnosť vykonávaná

samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. V prejednávanej veci bolo preukázané, že žalovaný je spoločníkom (t. j. patrí mu obchodný podiel) a konateľom (t. j. štatutárnym orgánom) vo viacerých spoločnostiach s ručením obmedzeným. Len na základe uvedených skutočností však žalovaného nemožno považovať za podnikateľa, nakoľko nespĺňa jeho zákonnú definíciu v zmysle § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka. Žalovaný totiž nie je osobou zapísanou v obchodnom registri, keďže touto sú samotné obchodné spoločnosti ako právnické osoby. V tomto smere súd poukazuje aj na § 27 ods. 2 ObZ, ktorý vymedzuje osoby zapísované do obchodného registra a za ktoré teda nemožno považovať osobu spoločníka, resp. štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti. Rovnako v zmysle § 5 ods. 1 živnostenského zákona sa podnikateľom rozumie buď právnická osoba spĺňajúca podmienky ustanovené týmto zákonom, alebo fyzická osoba - živnostník, ktorým žalovaný nie je. Nebolo preukázané, že žalovaný vykonáva podnikateľskú činnosť vo vlastnom mene. Za podnikanie v zmysle § 148a OZ nie je podľa súdnej praxe možné považovať nadobudnutie obchodného podielu v obchodnej spoločnosti. Spoločník nie je z dôvodu svojej majetkovej účasti v spoločnosti podnikateľom (porov. Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J. a kol. Občiansky zákonník I. Komentár. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 1184). K rovnakým záverom o nedôvodnosti podanej žaloby na zrušenie BSM v zmysle § 148a OZ za obdobných skutkových okolností dospel napr. Krajský súd v Bratislave v rozsudkoch sp. zn. 8Co/128/2016 zo dňa 14.02.2017, resp. sp. zn. 2Co/416/2012 zo dňa 17.04.2013.

13. Súd pri interpretácii právnej normy v § 148a Občianskeho zákonníka prihliadal aj na jej zmysel a účel, ktorým je nepochybne zmiernenie a obmedzenie rizika vzniku nepriaznivých dopadov podnikania na rozsah majetkového spoločenstva manželov s prihliadnutím na skutočnosť, že podľa § 147 ods. 1 OZ pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Inak povedané, účelom je ochrana spoločného majetku manželov pred negatívnymi dopadmi podnikateľského rizika, ktoré s prihliadnutím na určitú nestálosť a nepredvídateľnosť trhového prostredia môže viesť k vzniku finančných záväzkov, straty a platobnej neschopnosti. Na tomto mieste je však potrebné vziať do úvahy, že žalovaný ako spoločník spoločností s ručením obmedzeným v zmysle § 106 ObZ neručí za záväzky týchto spoločností, nakoľko vo vzťahu k obchodným spoločnostiam uvedeným žalobkyňou bol jeho vklad do týchto spoločností splatený v celom rozsahu, čo vyplýva zo zápisu v obchodnom registri. Negatívne dôsledky podnikateľského rizika teda postihujú len samotné obchodné spoločnosti ako právnické osoby, ktoré za porušenie svojich záväzkov zodpovedajú celým svojím majetkom. Ani z hľadiska účelu právnej normy v § 148a OZ teda nie je dôvodné pristúpiť k ochrane majetkových záujmov manželov v podobe zrušenia ich bezpodielového spoluvlastníctva, keďže prípadné neúspechy v podnikaní predmetných obchodných spoločností a s tým súvisiaca ich nepriaznivá finančná situácia sa nijako nedotýka osobného majetku žalovaného (resp. majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve strán), ktorý za záväzky týchto spoločností neručí. Pokiaľ sa jedná o zodpovednosť konateľov za škodu spôsobenú spoločnosťou porušením ich povinnosti vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov podľa § 135a Obchodného zákonníka, jedná sa o osobitný druh zodpovednosti za škodu, ktorý nesúvisí s vyššie uvedeným podnikateľským rizikom. Ak totiž konateľ postupuje pri výkone svojej pôsobnosti s odbornou starostlivosťou a v dobrej viere, že koná v záujme spoločnosti, za žiadnu škodu nezodpovedá bez ohľadu na hospodárske výsledky spoločnosti, ktoré môžu byť ovplyvnené situáciou na trhu. Ani táto zákonná zodpovednosť za škodu teda nie je dôvodom na poskytnutie osobitnej ochrany majetkovým záujmom manželov, z ktorých niektorý je konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným. V konečnom dôsledku zodpovednosť za škodu a povinnosť jej náhrady môže vzniknúť z najrôznejších dôvodov, na ktoré reaguje právna úprava v Občianskom zákonníku a iných predpisoch, pričom riziko vzniku takejto zodpovednosti nie je dôvodom na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva manželov napriek tomu, že takéto záväzky aj len niektorého z manželov môžu byť uspokojené aj z ich spoločného majetku.

14. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že inštitút zrušenia BSM podľa § 148a OZ nemožno uplatňovať ako poistku pred nerozvážnymi a rizikovými rozhodnutiami, resp. krokmi manžela, ktorý napr. pristúpi k záväzku alebo zabezpečí ručením svojím osobným majetkom záväzky iných osôb. Takéto ohrozenia majetkového spoločenstva manželov totiž nemajú bezprostredný súvis s podnikateľskou činnosťou a môže k nim dôjsť aj v prípadoch, kedy žiaden z manželov nie je podnikateľom, ani majiteľom obchodného podielu ani štatutárnym orgánom obchodných spoločností. Podľa okolností konkrétnej veci by mohlo byť na základe takéhoto správania niektorého z manželov vyhodnotený ďalšie trvanie bezpodielového spoluvlastníctva ako odporujúce dobrým mravom, čo predstavuje samostatný dôvod na jeho zrušenie.

Žalobkyňa sa však domáhala zrušenia BSM s poukazom na § 148a OZ, v prejednávanej veci teda nebol dôvod žiadne podobné okolnosti vyhodnocovať.

15. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

16. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP na základe zásady úspechu. Žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, keďže žaloba bola zamietnutá, preto by v zásade mal nárok na náhradu trov konania v plnej výške. Nakoľko však z obsahu spisu nevyplýva, že by žalovanému v konaní vznikli nejaké trovy, súd mu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 ods. 3 CSP).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, pričom podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
 1. sa týkajú procesných podmienok,
 2. sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
 3. má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
 4. ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie,
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.